

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TRANSPORTO PRIEMONIŲ VALDYTOJŲ
CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS PRIVALOMOJO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-
378 12 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4190**

2025 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2024 m. lapkričio 13 d. sprendimą Nr. SV-S-1552 „Dėl įstatymų projektų išvadų“, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo Nr. IX-378 12 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-4190 (toliau – Įstatymo projektas) tikslui – supaprastinti eismo įvykių įforminimo procedūras, atlaisvinti policijos pajėgas nuo perteklinių funkcijų vykdymo, sudaryti palankesnes sąlygas greitesniam draudimo išmokų mokėjimui, kai asmuo turtingą žalą patiria eismo įvykyje, kuriame nežuvo ir nebuvo sužeistas žmogus, tačiau nepritarti siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad Įstatymo projekto tikslas – supaprastinti eismo įvykių įforminimo procedūras, atlaisvinti policijos pajėgas nuo perteklinių funkcijų, susijusių su civiliniais turтинiais santykiais, vykdymo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytomis aplinkybėmis (įvykus eismo įvykiui, kurio metu nežuvo ir nebuvo sužeisti žmonės (toliau – neįskaitinis eismo įvykis)) ir kai neįskaitiniame eismo įvykyje dalyvavę transporto priemonių valdytojai nesutaria dėl neįskaitinio eismo įvykio kaltininko) policijos pareigūnai vis tiek bus kviečiami neįskaitinio eismo įvykio aplinkybėms nustatyti ir užfiksuoti, neįskaitinio eismo įvykio dalyviams apklausti, neįskaitiniame eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių valdytojų neblaivumui patikrinti, eismo kontrolei užtikrinti, taip pat atlikti kitas funkcijas, kurių negali vykdyti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudikai (toliau – draudikai), todėl policijos naudojami resursai akivaizdžiai nesumažės.

2. Įstatymo projekto 2 straipsnyje siūlomas teisinis reguliavimas „<...> kai nesutariama dėl eismo įvykio aplinkybių ir kompetentingos institucijos neatlieka tyrimo dėl eismo įvykio <...>“ suponuoja, kad sudaroma galimybė nuspręsti neatlikti tyrimo dėl neįskaitinio eismo įvykio ir neįskaitinio eismo įvykio kaltininkas nesulauktų administracinės atsakomybės, nors neįskaitinio eismo įvykio priežastis yra Kelių eismo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“, pažeidimai, už kuriuos yra taikytina administracinė atsakomybė. Siūlomas teisinis reguliavimas nederėtų su Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostata, nustatančia, kad pareigūnas privalo „gavęs pranešimą apie daromą nusikalstamą veiką ar administracinę teisės pažeidimą (nusižengimą) arba pats būdamas įvykio liudininku, imtis neatidėliotinių priemonių užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai ar

administraciniam teisės pažeidimui (nusižengimui), įvykio vietai ir įrodymams apsaugoti, nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo (nusižengimo) liudininkams nustatyti, sulaikyti ir (ar) pristatyti į policijos įstaigą asmenį, padariusį nusikalstamą veiką ar administracinį teisės pažeidimą (nusižengimą) ar įtariamą jų padarymu, ir policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka pranešti apie tai policijai“. Taigi ši Policijos įstatymo nuostata įpareigoja policijos pareigūnus reaguoti į iškvietus dėl visų eismo įvykių ir tik tyrimo dėl šių eismo įvykių metu būtų galima nuspręsti, ar atitinkamas eismo įvykis yra mažareikšmis ir nenulemiantis administracinės atsakomybės taikymo. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad draudikai nėra įgaliojami pradėti administracinių nusižengimų tyrimo ir negali būti įgaliojami tai daryti, todėl sprendimas dėl neįskaitinio eismo įvykio kaltininko nustatymo nebūtų pagrįstas ir neatlieptų neįskaitiniame eismo įvykyje dalyvavusių ir nukentėjusių transporto priemonių valdytojų teisėtų lūkesčių, policijos pareigūnai papildomai turėtų priimti sprendimus dėl administracinių nusižengimų tyrimo ir neįskaitinio eismo įvykio kaltininkui paskirti atitinkamą administracinę nuobaudą.

3. Kitas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodomas tikslas yra sudaryti palankesnes sąlygas greitesniam draudimo išmokų mokėjimui, tačiau siūlomas teisinis reguliavimas prailgintų šias procedūras. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatyme nustatyta transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – privalomasis draudimas) sistema veikia sklandžiai ir efektyviai atsižvelgiant į tai, kad policijos pareigūnams nustatius neįskaitinio eismo įvykio kaltininką, yra aiškus subjektas, iš kurio turi būti reikalaujama žalos atlyginimo – žinomas neįskaitinio eismo įvykio kaltininkas ir jo draudikas. Taigi nešališka kompetentinga trečioji šalis nustato neįskaitinio eismo įvykio kaltininką, o po to vyksta greita žalos atlyginimo procedūra.

Siūlomas teisinis reguliavimas nedetalizuoja, kas būtų dėl neįskaitinio eismo įvykio kaltininko nustatymo sprendžiantis atsakingas draudikas, kai neįskaitiniame eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių valdytojų civilinę atsakomybę yra apdraudę skirtingi draudikai, taip pat nenustato kriterijų, terminų ir sistemos neįskaitinio eismo įvykio kaltininkui nustatyti, sprendimui priimti ir apskūsti. Sudaromos sąlygos užsitęsti žalos atlyginimo procesui, nes neįskaitinio eismo įvykio kaltininką nustatytų ne nešališka kompetentinga trečioji šalis, bet neįskaitiniame eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių valdytojų civilinę atsakomybę apdraudę draudikai, kurie atstovauja apdraustųjų interesams; todėl galimas ir draudiko, kuris turi mokėti draudimo išmoką, neobjektyvus neįskaitinio eismo įvykio kaltininko vertinimas, dėl to galimi teisminiai ginčai dėl neįskaitinio eismo įvykio kaltininko nustatymo. Taip pat ir neįskaitinio eismo įvykio kaltininku pripažintas asmuo gali nesutikti su draudiko sprendimu ir pradėti teisminį ginčą. Tam, kad būtų pasiektas Įstatymo projekto tikslas sudaryti palankesnes sąlygas greitesniam draudimo išmokų mokėjimui, sprendimą dėl neįskaitinio eismo įvykio kaltininko nustatymo turi priimti nešališka kompetentinga trečioji šalis.

4. Įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas padidintų kitų į privalomojo draudimo procesus įtrauktų subjektų krūvį bei administracinę naštą. Pavyzdžiui, draudikams pradėjus vykdyti naujas funkcijas ir išaugus teisminių ginčų skaičiui, taip pat išaugus transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudėjų (toliau – draudėjai) finansiniai kaštai, nes draudikų funkcijų ir teisminių ginčų įkainiai taps privalomojo draudimo kainos dalimi.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektas nenumato aiškos neįskaitinio eismo įvykio kaltininko nustatymo sistemos, sprendimo nešališkumo ir proporcingo funkcijų perskirstymo, siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3

straipsnio 2 dalyje nustatytų teisėkūros sistemiškumo principo – policijos pareigūnai yra įpareigoti imtis atitinkamų veiksmų dėl administracinių nusižengimų tyrimo, o draudikai neturi ir negali turėti įgaliojimų, reikalingų galutiniam sprendimui dėl neįskaitinio eismo įvykio kaltininko nustatymo priimti; teisėkūros proporcingumo principo – policijos pareigūnų darbo krūvis ženkliai nesumažės, tačiau išaugs kitų į privalomojo draudimo procesus įtrauktų subjektų krūvis ir administracinė našta bei padidės draudėjų mokamos privalomojo draudimo įmokos; teisėkūros efektyvumo principo – sprendimo dėl neįskaitinio eismo įvykio kaltininko nustatymo priėmimo ir žalos atlyginimo procesas truks ilgiau nei šiuo metu.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras